כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסוד שיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת במדבר ■ כ"ו אייר תשפ"ו ■ 13.05.2026 ■ גליון מס' 890

בעקבי רלב"ג

/ הרב פרופ' נריה גוטל

על רקע תחילתה של פרשת נשא, סיומה של פרשת במדבר אומרת דרשני. שילהי פרשת במדבר עוסק בעניינם של בני קהת: "נשא את ראש בני קהת מתוך בני לוי למשפחותם לבית אבותם", ותחילת פרשת נשא מהווה ממש המשך ישיר לכך - ענייניהם של בני גרשון ושל בני מררי: "נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם... בני מררי למשפחותם לבית אבותם...". והתמיהה ברורה: וכי לא היה נכון ליצור רצף בין שלוש הפרשיות שעניינן אחד? וגם אם את נפשך לומר שפרשת נשא כבר כך ארוכה - למעשה, הפרשה הארוכה ביותר בתורה (קע"ו פסוקים) - ולכן לא "הגיוני" להוסיף עליה, מדוע שמה שעכשיו הוא תחילת פרשת נשא לא ימוקם בשילהי פרשת במדבר? ואדרבה, כך גם לא תהא פרשת נשא כדי כך ארוכה.

האמת צריכה להיאמר: רוב הפרשנים לא ראו בכך שאלה, כלל לא התייחסו אליה ובוודאי שלא ראו בכך עניין משמעותי; לא כן רלב"ג. לדידו, בהחלט נכון לראות בכך "אמירה", וזו קשורה בקושי נוסף. צא ולמד, שתחילה (במדבר ג, יז-לז) מפורטת מלאכתם של בני לוי לפי סדר גילאיהם - גרשון תחילה, בעוד שבהמשך (שם ד, א-מט) מתוארת עבדתם לפי סדר חשיבותם - קהת תחילה. דבר זה מתמיה, הן בשל ההכפלה והן בשל השינוי.

את ההכפלה מבאר רלב"ג (כאן, וגם במקומות נוספים) כמגמה מובהקת של התורה להאריך מידי פעם, וזאת כדי ללמד דרכה של תורה:

> "...שקיצרה התורה בקצת מקומות והאריכה במקומות אחרים, הנה זה יביאנו לדעת אל מה שקיצרה בו אינו מצד שמנהג לשון זה הנביא הוא בקיצור, כי כבר נמצא שהאריך לשונו בדברים המבוארים, ולזה יהיה זה סיבה להעמידנו על כוונת המקומות שקיצרה התורה בהם. ויתבאר לנו מפני זה שזה הוא לעומק הדברים ההם, ולזה נפליג בחקירה בהם, וכאילו יהיה זה סיבה להעמידנו על סודם".

אם לא היית רואה מידי פעם אריכות, לא היית מעלה בדעתך שהקיצור מחייב יתר-עיון, שכן היית חושב שככלל, סגנון הכתוב הוא קצרנות. באה אם כן האריכות להורות שבכל מקום שתיתקל בקצרנות, דע לך שהדבר מכוון, ולכן מחייב "חקירה" וחשיפת "סודם" של כתובים.

בנדון שלנו, ההכפלה באה להדגיש שאומנם יש מקום להיררכיה של גיל (פרשה ראשונה), אך לצידה קיימת גם היררכיה של חשיבות (פרשה שנייה). מן הבחינה הראשונה - גרשון בראש, אך מן הבחינה השנייה - קהת בראש.

כדי כך יש להדגיש את היררכיית החשיבות ואת עומק משמעותה, שמצאה התורה לנכון להפריד את קהת מגרשון ומררי ולמקמם בשתי פרשיות שונות:

> "להורות על חוזק ההבדל שיש בין עבודת בני קהת ועבודת בני גרשון, הפסיק עוד מפסיק הפרשיות בין עבודת בני קהת ובין עבודת בני גרשון".

כלומר, מה שלרבים מהפרשנים נראה כעניין אקראי וכחלוקה טכנית גרידא, לדעת רלב"ג טומן בחובו לא פחות מאמירה מהותית. ■

בסוד שיח כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

כל מאמץ בענייני תורה ומצוות, אף שהוא חובה בפני עצמו, מרחיב את הצינורות לקבלת ברכות ה' לכל אחד ואחד מבני המשפחה.
הרבי מלובביץ'.

עוד בעיתון

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

ירושלים של מטה ושל מעלה
אגדה קדומה מספרת (תענית כט א): "משחרב הבית בראשונה נתקבצו...
המשך בעמ' 2

מחר חודש
החודש בו נתנה התורה
השבת אנו קוראים בהפטרה את סיפורם של דוד ויהונתן, והסימן...
המשך בעמ' 2

איש על מחנהו ואיש על דגלו- כוחו של הדגל
בפרשתנו התורה מפרטת את ההכנות האחרונות לקראת ההליכה במדבר...
המשך בעמ' 4

בדידי הווה עובדא
נרות במידון
באלול תש"ן, בימי הסליחות נסעה אשתי שולמית ביחד עם הרבנית...
המשך בעמ' 4

שביבים
■ שאו את ראש כל עדת בני ישראל, למשפחתם לבית אבתם, במספר שמות כל זכר לגלגלתם
■ ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם
■ מטה זבולון: ונשיא לבני זבולון, אליאב בן חילון
■ ובנסע המשכן יורידו אותו הלוים ובחנת המשכן יקימו אותו הלוים"
■ מובא מעשה שהיה בחסיד אחד בפולין:
המשך בעמ' 5

פורסם ב"חב"ד און ליין"
ע"י ד' יאיר בורוכוב
בטור פרידה משאול שיף ז"ל
אני עובר בדמע על מאות ואלפי התכתבויות שלנו לאורך השנים...
המשך בעמ' 7

ירושלים של משה ושל מעלה

/ הרב יעקב הלוי פילבר

אגדה קדומה מספרת **(תענית כט א)**: "משחרב הבית בראשונה נתקבצו כתות כתות של פרחי כהונה ומפתחות ההיכל בידם ועלו לגג ההיכל ואמרו לפניו: ריבונו של עולם, הואיל ולא זכינו להיות גזברין נאמנים יהיו מפתחות מסורות לך, וזרקום כלפי מעלה ויצתה כעין פיסת יד וקבלתן מהם". יחד עם מפתחות ההיכל שפרחו לשמים נסתלקה מהארץ גם עצמאות ישראל, ישראל גלה מארצו ורעיון הגאולה נגנז במרומים עד תהיה פקידה וישראל יחדש ימיו כקדם, כך היה במקדש ראשון למשך שבעים שנה וכך נשנה הדבר בחורבנו של הבית השני לגלות ממושכת רבת שנים. לאחרונה, קרוב למאה שנה מתחבט העם היהודי איך תסתיים הגלות שאנו מצויים בה ואיך תחל הגאולה. על ההתלבטות הזו כתב **הרב אליהו גוטמאכר**: שהיו רבים שטעו לחשוב שכל אחד כפי דרכו ישב בחברת השעשועים בביתו "ופתאום יפתחו שערי רחמים ויעשו מופתים בשמים ובארץ", ובנסים ונפלאות תתגלה גאולת ישראל. ועל שלילת המחשבה הזו כותב גם **הרב קלישר** בספרו "דרישת ציון" (מאמר א): "גאולת ישראל אשר אנו חוכים לה, אל יחשוב החושב כי פתאום ירד ה' יתברך שמו משמים ארץ לאמור לעמו: צאו! או ישלח משיחו כרגע מן השמים לתקוע בשופר גדול על נידחי ישראל ויקבצם ירושלימה ויעשה להם חומת אש ומקדש א~ל ממרומים ירד כאשר הבטיח על ידי עבדיו הנביאים. לא כן הקורא המשכיל, ודאי ייעודי הנביאים יתקיימו באחרית הימים ולא יפול ח"ו מדבריהם דבר ארצה, אך לא במנוסה נלך ולא בחיפזון יום אחד, אלא מעט מעט תבוא גאולת ישראל". דומה שההשגחה העליונה הכריעה בויכוח הזה וניהלה את גאולתם של ישראל בדרך הטבע, לא בחיפזון אלא בהדרגה, ויותר מכך לא מן הקודש אל החול, מן האיכות אל הכמות אלא מן החול אל הקודש, ומן הכמות אל האיכות.

על המהלך הזה של הגאולה כתב **הראי"ה** בספרו "אורות התשובה" **(פי"ב יב)**: והוא מתאר שם את רעיון הגאולה שבהתגשמותה ירדה מגדולתה וטהרתה, וסיבת הירידה היא "מפני שבהתגשמותה בחיים טיפלו בה אנשים שאינם הגונים והחשיכו את יפעתה". אבל מוסיף שם הראי"ה: "הירידה הזאת איננה ירידת עולם, כי אי אפשר שהטוב הרוחני המחשבי ייהפך לרע, כי אם ירידת שעה". והירידה הזמנית היא גם כן לצורך עליה, כי רק מעטים היו יכולים להתחבר לרעיון הגאולה במובנו העליון, ועכשיו שהורידוהו לקרקע הוא מקבץ סביבו אנשים רבים, שגם אם הם קטנים באיכות, הרי הגודל כמותי כשהוא מצטרף לאיכות הוא מעטר אותה. כך שתהליך הגאולה כעת הנו מושלך ארצה, פריצים מבני עמנו מחללים את קדושתו, אבל בשלב מאוחר יותר - מבשר לנו הראי"ה - יתעוררו "עדיני לב" והם יפיחו רוח חיים בתנועת התחיה היהודית להשיבה אל פסגתה המקורית.

ואכן אנו מצויים כיום, בקו התפר שבין התחייה הגשמית לתחייה הרוחנית, מצב המזכיר לנו את נבואת "חזון העצמות היבשות" של **הנביא יחזקאל** (פרק לז) המתאר את עצמות העם היהודי המתקבץ לגוף אחד: "וראיתי והנה עליהם גידים ובשר עלה, ויקרם עליהם עור מלמעלה, **ורוח אין בהם**". אף אנו אחרי השואה אודים עשנים מוצלים מאש, שארית הפליטה שהתקבצה מארבע כנפות הארץ, ובחלקים רבים של המתקבצים בימינו נתקיים הכתוב: "ורוח אין בהם". אבל אנו מאמינים שגם אצלנו כמו אצל העצמות היבשות שבנבואת יחזקאל יתקיים לבסוף הכתוב: "ונתתי רוחי בכם וחייתם והנחתי אתכם על אדמתכם, וידעתם כי אני ה'". כי כך היא גאולתם של ישראל, תחילה **גאולת הגוף** ורק אח"כ תבוא **גאולת הרוח**, ורמז לסדר הזה אנו יכולים למצוא בשתי המתנות שזכינו בהן בדורנו מידי ההשגחה העליונה, תחילה **יום העצמאות**, הבסיס לעצמאות הארצית המאפשרת לנו לקיים את מצוות ישוב הארץ כמו שניסח זאת **הרמב"ן** (בספר המצוות): "שלא נעזבנה ביד זולתנו מן האומות או לשממה", ואחריה זכינו **ליום ירושלים**, לשחרור עיר הקודש והמקדש שחוברה לה ביום הזה יחדיו. ולא רק בגאולת הארץ אלא גם בגאולת ירושלים קודם החומר לרוח, כמו שאמרו בגמרא **(תענית ה א)**: "אמר הקב"ה: לא אבוא בירושלים (הרוחנית) של מעלה עד שאבוא לירושלים (הארצית) של מטה". ואת ירושלים של מטה תיאר לנו **הנביא זכריה** (ח ד,ה): "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים ואיש משענתו בידו מרוב ימים, ורחובות העיר ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחובותיה".

מחר חודש
החודש בו נתנה התורה

/ הרב איתמר הרשקו

לע"נ אמי מורתי רות ב"ר חיים יהודה

השבת אנו קוראים בהפטרה את סיפורם של דוד ויהונתן, והסימן שמסרו האחד לשני - בערב ראש החודש. בכדי לדעת האם דוד יכול להתראות בפני שאול, או חלילה ההפך. והסימן אותו הם בחרו - ירי החיצים, שימש אותם על מנת להעביר מסר האחד לשני.

ימי ראש החודש לפנים בישראל, היו נקבעים על פי הראיה. כשלא הייתה הגבלה בזמן קבלת העדים, אף בסופו של יום. וכך יכול היה

להיווצר מצב בו העדים הגיעו ממש סמוך לשקיעה, ובית הדין קידש את היום כראש חודש לכמה דקות בלבד - וכבר בשקיעה, עבר התאריך לב' בחודש.

כיוון שכך פעלו הדברים, היו מן העם שלא הכירו בראש החודש - אלא לאחר שהגיעו שליחים או שהשיאו משואות, המבשרות את קידוש החודש. ולכן היו זמנים בו רק לאחר יומיים - נודע התאריך לרוב העם.

ולכן בערב ראש החודש, קבעו דוד ויהונתן שזה הזמן לבדוק את הדברים. כך שדוד יוכל להסתתר יומיים[1] - לפני שהדבר יראה גלוי לכל[2]. ואכן ביום הראשון שאול לא אמר דבר על היעלמותו של דוד. אך ביום השני כבר היה דוד אמור לשמוע ולדעת שהחל החודש החדש - והיה עליו לבוא לאכול לחם עם מלך ישראל. ומשלא עשה כן - ביקש שאול לדעת מיהונתן, על מה זה.

יהונתן סיפר לשאול שדוד הלך לזבוח עם משפחתו, בעיר בית לחם - לבקשת אחיו הגדול אליאב[3]. ודבר זה גרר את חמתו של שאול על יהונתן - כשהכריז עליו, שהוא בוחר בבן ישי למלך במקומו.

הזמן בו התבררו הדברים היה דווקא בראש חודש, שכן אז מתגלה מחדש כוחם של ישראל - כשהם מקדשים את הזמנים. וכשם שלעיתים ישנם שני ימי ראש חודש, כך ישנם שתי מלכויות המשלימות זו את זו.

המלכות הראשונה היא של בית שאול, והיא באה כהקדמה למלכות בית דוד.

מלכותו של שאול הייתה בלי דופי[4], ולכן גם לא יכולה להחזיק מעמד לנצח. שכן כל עיניינו של ישראל - היכולת להתחדש. ואם הייתה משפחת שאול ממשיכה במלוכה, ישראל לא היו יכולים לחדש ולהתחדש מעבר לשלימות שיש בהם.

אך כיוון שהגיע מלכות בית דוד - שהיה בן גרים. זו מלכות הצריכה להצדיק עצמה בכל דור, ולכן מתחדשת היא חדשות לבקרים - בתוספות תיקון וטובה לעם ישראל כולו. כדרך שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידים[5], וחזקיהו שגנז את ספר הרפואות וכיתת את נחש הנחושת שעשה משה[6].

גם בעניין נתינת התורה לישראל, דרשו חז"ל על כך - שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים[7]. כשהגיעו עם ישראל בראש חודש סיוון למדבר סיני, והחלו להתכונן לקבלת התורה. כך שעצם הגעתם בראש חודש, היא עצמה ההכנה הראשונית לתורה.

ובכדי לשמר את היכולת להתחדש, יחד עם שמירת הקיים - צריך להזהיר את ישראל שלא לשכוח יום זה לעולם[8]. כך שאמנם יסודי ועיקרי התורה לא משתנים, אך צריך להוסיף לה ידים וסייגים - שניתן יהיה להמשיך לאחוז בה מחד, ולחדש בה מאידך[9].

ובפרשתנו אנו מוצאים זאת בעבודת בני הקהתי, שתפקידם היה לשאת את הקודש - ארון הברית, יחד עם שאר כלי המקדש. וכיוון שהם עשו זאת בקביעות, היו מהם שהפכו ל'גסים בשכינה'[10] - ולא שמו מספיק על ליבם, שכלי קודש המה.

ובגלל הדבר הזה, היה הארון מכלה בהם[11] - יותר משאר בני הלוי. ועל כן התורה מבקשת, שנזהיר אותם מראש על כך - ובזה לא נכרית את שבט משפחת הקהתי מישראל[12]. כך שהם אמנם נושאי הקודש בכתפיהם, אך עליהם להתמיד בזהירות הנדרשת - בשמירה על הקיים. יחד עם הוראת המשפטים לישראל, כמחדשי עניינים בתורה שבעל פה[13].

ובחודש סיוון זה המתחדש עלינו לטובה, נזכה להמשך קיומה של התורה. יחד עם הופעת הקודש, בעיר הקודש והמקדש - ירושלים, הבנויה לה יחדיו. ומתוך הימים האלו של חזרת ישראל לארצו, ומלחמתו בעמלק בכל דור[14] - תושלם גאולתנו ופדות נפשנו. ותגלה ותראה התורה בשלימות, לכל אחד מישראל.

1 - **ושלשת** שלשת ימים ואז תרד מאוד כלומר לכשתגיע היום השלישי תרד במקום סתר ותתחבא הרבה כי אז יבקשוך ובאת אל המקום הסתר הזה אשר אתה נסתר בו היום שהוא יום מעשה מלאכה - רש"י שמואל א כ, יט

2 - כי ביום הראשון עדיין אין הסכנה גדולה כל כך, וביום השני שאם יכיר בו המלך על ידי שלא בא אל שולחן המלך יהיה הסכנה יותר, וביום השלישי שהוא ב' דראש חודש שאז אין שום אמתלא, כי ביום הראשון אמר מקרה הוא... וגם שאז יחקר הוא את אביו... אז הסכנה גדולה מאד, ולכן אז תרד מאד - מלבי"ם, שם

3 - **והוא צוה לי אחי** גדול הבית צוה לי שאהיה שם, והוא אחי אליאב - רש"י שם, כט

4 - אמר רב יהודה אמר שמואל מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול **מפני שלא היה בו שום דופי** משפחה ויתגאו המלכים היוצאים מזרעו על ישראל - יומא, כב: וברש"י שם

5 - אמר רב יהודה אמר שמואל בשעה שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידים יצתה בת קול ואמרה (משלי כג, טו) בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני - עירובין, כא:

6 - ששה דברים עשה חזקיהו המלך... כיתת נחש הנחשת, והודו לו. גנז ספר רפואות, והודו לו - פסחים, נו.

7 - **ביום הזה** (שבת פו:) בראש חודש. לא היה צריך לכתוב אלא 'ביום ההוא', מהו 'ביום הזה'. שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו - רש"י שמות יט, א

8 - הזהיר במצות לא תעשה שלא נשכח דבר מן המעמד ההוא ולא נסירהו מלבנו לעולם, וצוה במצות עשה שנודיע בו לכל זרענו מדור לדור כל מה שהיה שם בראיה ובשמיעה - רמב"ן דברים ד, ט

9 - **ועשה לה אזנים** שתיקן עירובין וידים וגזר על השניות לעריות כדמפרש ביבמות (כא.) **ועל ידי כך אוחזין** ישראל במצות **שנתרחקו מן העבירה** כדרך שנוח לאחוז בכלי שיש לו בית יד משאין לו - רש"י עירובין, כא:

10 - **ולא יבאו לראות** באופן זה לא יבאו לראות כשהכהן מכסה את כלי הקדש כדי להקדים איש את חברו, **ולא ינהגו קלות ראש** באופן שיתחייבו מיתה - ספורנו במדבר ד, כ

11 - **על כן** כל מי שנאמר בו על כן מרובה באוכלוסין חוץ מלוי, **שהארון היה מכלה בהם** - רש"י בראשית כט, לד

12 - **אל תכריתו את שבט משפחת הקהתי** אל תגרמו להם שימותו - במדבר ד, יח וברש"י שם

13 - **יורו משפטיך ליעקב** מלמד שכל הוריות אינן יוצאות אלא מפיהם... **ותורתך לישראל** מלמד ששתי תורות ניתנו להם לישראל, אחת על פה ואחת בכתב - ספרי דברים לג, י

14 - מלחמת עמלק הראשונה היתה בימים **כ"ח וכ"ט באייר** - יום שישי ושבת, כמו שחל בשנה הזו. ולמחרת ביום ראשון ראש חודש סיוון - באו עם ישראל למדבר סיני, לקראת קבלת התורה. ולפני שמונים ואחד שנים - **בימים שלישי ורביעי כ"ה וכ"ו באייר תש"ה** הושלמה המלאכה בנצחון על הנאצים, כשהם נכנעו סופית. כשעשרים ושתים שנם אחר כך, **בכ"ח באייר תשכ"ז** - שחררנו את ירושלים ומקום המקדש, משלטון הזרים שאחז בהם.

איש על מחנהו ואיש על דגלו- כוחו של הדגל

/ הרב ידידיה נוימן

בפרשתנו התורה מפרטת את ההכנות האחרונות לקראת ההליכה במדבר. אחד הדברים המפורטים בהרחבה הוא סדר הליכת השבטים, סדר שחז"ל מייחסים עוד לימי מיתת יעקב. אחד הפרטים החשובים שחוזרים על עצמם בסדר המחנות הוא הדגלים של כל שבט ושבט. המדרש מתאר שעם ישראל ראה את הדגלים כשראו את המלאכים במתן תורה, ובעקבות כך ביקשו לקבל גם הם דגלים. אך עדיין נשאלת השאלה מה גרם לעם ישראל לבקש דגלים גם בשביל עצמם. מה כל כך חשוב בדגלים ומה סוד כוחם. ועוד יותר מכך, למה מתעסקים בדגלים דווקא עכשיו כשעומדים לצאת לדרך.

השפת אמת (תר"מ) מסביר את פשר העניין, תוך שהוא חוזר למהות המעמד של מתן תורה. זמן מתן תורה הוא הרגע שבו העולם נחשף סוף סוף אל שורשו ומהותו. זה רגע שבו המעטה של היעלמות השם מוסר מעיני כל הבריאה, וסוף סוף מתגלה שם שמים בבהירות ובחדות. ברגע הזה כל המציאות נמדדת לפי מהותה ושורשה הפנימי, ולא לפי כל מה שעובר עליה במהלך השתלשלות המציאות. יתרה מזו, ברגע הזה מתגלה שניתן להיות דבק בשורש גם במהלך החיים עצמם. התורה שניתנת ממש ברגע זה לעולם, נותנת בידי עם ישראל את האפשרות להידבק באמת אל השורש. כך שגם אם חלילה האדם או העם מתרחקים, לעולם יש בכוחם להידבק חזרה בשורש. התורה היא המפה שמחזירה כל העת את העולם חזרה לשורשו.

כשעם ישראל עומד בהר סיני הוא מגלה מיהו ומהו, בבחינת 'איש על מחנהו'. אך עוד יותר מכך הוא מפתח את היכולת לאחוז ולהתקשר אל השורש באמצעות הדגל שמסמל ומזכיר כל העת את אותו מקור טהור, 'ואיש על דגלו'.

אם כך, כ'שהתקנאו בני ישראל במלאכים' אין הכוונה לתחרותיות ילדותית אלא לזיהוי של נקודת עומק שמונחת במלאכים. המלאכים אינם רק יצורים אלוקיים טהורים, אלא הם מתייחדים בכך שהם לעולם אותנטיים ונאמנים לרצון האלוקי. המלאך שאוחז בדגל מסמל את היכולת לשקף במדויק את האמת הרוחנית שמונחת בתשתית קיומו. הוא, בגלל שאיננו בעל יכולת בחירה, משקף תמיד את הרצון האלוקי שהונח בו מבריאתו. ואת זה בדיוק מחפש עם ישראל.

עם ישראל שואף להיות נאמן למי ולמה שהוא באמת אמור להיות. הוא מבקש מהקב"ה תן לנו את היכולת לדעת ולחיות את מי ומה שאנחנו אמורים להיות. זה הרבה יותר קשה לנו מאשר למלאכים, בגלל כוח הבחירה שלנו והאפשרות לחטוא שנולדת ממנו, ולכן אנחנו צריכים לבקש את הדגל. אצלנו זה לא תוצר טבעי ואגבי, אלא פרי של עמל ומימוש חיובי של כוח הבחירה.

אם כן, העמידה של כל שבט ושבט עם דגל, מסמלת מסע של עמל ונאמנות אל השורש הפנימי. השבטים שעומדים עם הדגל הייחודי להם בתחילת המסע לארץ, מסמלים חבורה איכותית ורוחנית שמייצגת ובוחרת להיות נאמנה לשורש הרוחני שלה. בהרבה מובנים כעת מובן אולי למה הדגלים הם לא משהו אפשרי אלא הכרחי. בלי היכולת לאחוז ולייצג נאמנה את המהות הפנימית שלהם, ההליכה במדבר תפורר ותרסק את הקיום של העם. לכן, חייבים לוודא שכל שבט ושבט יודע במדויק מי הוא ומה הוא. כמו יחידה בצבא שיוצאת לקרב שבו כל חייל וחייל יודע במדויק מיהו ומה תפקידו.

בדידי הווה עובדא

נרות במירון

באלול תש"ן, בימי הסליחות נסעה אשתי שולמית ביחד עם הרבנית הינדה גרליצקי (אשתו של שליח חב"ד בת"א, הרב גרליצקי שליט"א) ועם אילנה שקולניק (מלכת היופי לשעבר של דרום אפריקה ואשתו של נורמן שקולניק נשיא אגודת ידידי חב"ד בת"א), לרבי מלובביץ'. כשחזרה משם אמרה לי, אתה חייב לנסוע לרבי לשמחת תורה. ואכן, נסעתי בחוה"מ סוכות תשנ"א (מעניין שבמכס

לא עכבו אותי כלל בגלל ארבעת המינים, עברתי במכס בלי בעיה). המארח שלי ב-770 (בית המדרש של הרבי ומרכז חסידות חב"ד והשלוחים), היה ר' בערק'ה וולף ז"ל, דובר חב"ד בישראל.

ראיתי שם דברים נפלאים. למשל: עמדתי מאחורי הרבי במעמד "כוס של ברכה". במוצאי החג, היו המונים ב-770 ומחוצה לו. אלפי המתפללים שהיו שם בחג ועוד מאות רבות של אנשים שהגיעו מבתי כנסת אחרים. הרבי, שהיה אז בן 86, עמד על רגליו שעות ארוכות ומזג לאלפי איש כוס של ברכה. אני רוצה לראות אדם צעיר שיכול לעמוד במשימה הזאת של מזיגת כוס ועוד כוס ועוד כוס, כ-10,000 פעם. הרבי היה קדוש עליון שנבע בתורה ובחסידות. בעל עוצמות בלתי רגילות.

כשעמדתי בתור לדולרים ביחד עם ר' בערק'ה ז"ל, אמרתי לרב'ה שאני עוזר לחב"ד ברעננה ובקשתי ברכה להצלחה. הרבי לא התייחס למה שאמרתי. הוא דיבר איתי בעברית בהברה אשכנזית, ולא כל כך הבנתי מה אמר לי. בתום הדברים, כשהלכנו משם, שאלתי את בערק'ה: מה אמר לי הרבי? והוא ענה לי כך: הרבי אמר שהוא מודה לך על שאתה מדליק נרות לעילוי נשמת אדמו"רי חב"ד בערב יוהכ"פ במירון. הייתי המום לגמרי. אף אדם בעולם, כולל אשתי, לא ידע שנהגתי מידי שנה להדליק נרות לאדמו"רי חב"ד בערב יוהכ"פ. הסתובבתי כמוכה ירח. צלצלתי מיד לאשתי וסיפרתי לה את הדברים ושנינו בכינו מהתרגשות ומהלם. למחרת באתי לר' בנימין קליין זצ"ל, המזכיר של הרבי, ואמרתי לו: תקשיב איך יכול להיות דבר כזה? והוא ענה: תפסיק לבלבל את המוח וצא מעולם הדמיון. יש כאן קלטות של כל מי שעובר לפני הרב'ה. ראיתי את הוידיאו שלי והתברר לי שמה שהרבי אמר היה, שהוא רואה שבזמן האחרון אני עומד במקום מבחינת הכתיבה שלי ב"הצפה" ושאני צריך להתקדם ולעלות מעלה מעלה. הרבי נתן לי דולר בשבילי ודולר בשביל "הצפה". ודולר לכל אחד מארבעת הבנים. הרבי גם החזיר אותי וציין שאין במתן הדולרים שוחד.

התמלול של הפגישה:

בערק'ה: זהו שאול שיף כתב "הצפה"

הרבי: בשורות טובות

שאול: אמן

שאול: עשרים שנה אני חייל נאמן של הרבי ושל חב"ד בישראל. ואני מודה לרב'ה על הזכות הזו.

הייתי רוצה ברכה מהרבי על אותו קטע שאני עוזר לבית חב"ד ברעננה, לרב אליהו שדמי, בענייני רוח ובענייני חומר. ואני הייתי רוצה שהרב'ה יברך אותי ואת אשתי ואת בני ואת כלותי שאני אהיה כלי נאמן ומוצלח למעשי צדקה וחסד לכלל ישראל ולחב"ד בפרט.

הרבי: בטבעי שאינני מסתפק בהישג דעד עתה. הרושם אצלי מהכתיבה שלך לאחרונה שהיא עומדת במקום אחד. אינה פוחתת חס ושלום אבל גם אינה מוסיפה. לכן כיוון שאני פוגש אותך פנים אל פנים אזי בוודאי לא תקפיד ולכל הפחות תכפיל שני פעמים ככה.

שאול: בע"ה

הרבי: הקב"ה כבר עוזר מאז ומקדם (נותן דולר)

שאול: תודה רבה, אני יכול לקבל בשביל הבנים כבוד הרבי, ארבעה בנים

הרבי: בשורות טובות (נותן דולרים) ואומר זה בשבילך זה בשביל האישה וזה בשביל הבנים

שאול: תודה רבה הרב'ה

הרבי: (נותן עוד דולר) תיקח גם כן בשביל העיתון

שאול: תודה רבה (והולך, מגיע עוד יהודי ומקבל דולר ואז הרבי שוב פונה לשאול ומחזיר אותו אליו)

הרבי: אין זה שוחד. מה שאני נותן בשביל העיתון. כי אינני מקווה שהם יוסיפו לכתוב עוד משהו אודותי. העיקר שיכתבו עוד יותר בכל שאר הענינים

שאול: בעזרת ה'. תודה רבה

אינני יודע להסביר איך בערק'ה שמע והבין דברים שונים ממה שנשמע בקלטת. והרי בערק'ה לא ידע על הנושא כלל. כי לא סיפרתי על כך לאף אדם בעולם. אני נותרתי המום מהסיפור הזה.

בעקבות הביקור הזה אצל הרבי, בהשפעת הקדושה והעוצמה שחשתי שם, פרסמתי ב"הצפה" מאמר בשם: "מרתון של קדושה". לאור המאמר הזה באו לראיין אותי לעיתון "כפר חב"ד" והתפרסם שם מאמר בשם זהה שכלל גם תוספות של הראיון איתי. את המאמר הזה הדפיס ר' טוביה פלס ז"ל בעשרות אלפי עותקים והוא היה מחולק על השולחנות בחתונות החב"דיות. ■

שביבים / לע"נ שאול שיף

■ שאו את ראש כל עדת בני ישראל, למשפחתם לבית אבתם, במספר שמות כל זכר לגלגלתם

הקב"ה מצווה למנות את בני ישראל: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל", ועוד מוסיף הקב"ה ומצווה, שהמניין יהיה "למשפחתם לבית אבתם", וכן, "במספר שמות כל זכר לגלגלתם".

הגרא"ש וסרמן (רבי אלעזר שמחה וסרמן, בנו של הגאון הידוע רבי אלחנן וסרמן, מחבר ה"קובץ שיעורים") מבאר זאת כך: יש דברים, שהחשיבות שלהם איננה כל כך בגלל עצמיותם או זהותם הייחודית, אלא חשיבותם היא בעיקר בכך שהם חלק ממערך כולל ורחב. ולעומת זאת, יש דברים שהם בעלי חשיבות לא סתם משום שהם חלק ממערך, אלא יש חשיבות לזהותם וייחודיותם כשלעצמה. והנה בדברים בעלי סוג החשיבות הראשון, אנו שמים

דגש בעיקר על המספר, על המניין, ופחות על הפרטים והזהות. ואילו בדברים שהם בעלי חשיבות מן הסוג השני, אנו כבר מתייחסים לשמותיהם, לזהותם.

והנה, ביחס לכוכבים, אומר הנביא, "המוציא במספר צבאם, לכולם בשם יקרא" (ישעיה מ, כו) - הכתוב מזכיר כאן גם "מספר" וגם "שם", כי חשיבותם היא משני הסוגים: מצד אחד, חשיבותו של כל כוכב נובעת מכך שהוא חלק ממערך כוכבים כולל, "צבא הכוכבים", אך מצד שני, כל כוכב הוא עולם גדול וחשוב לעצמו. ולכן, מצד אחד אומר הפסוק, "המוציא במספר צבאם", היינו, הם חשובים כ"מספר", כחלק מצבא, ומצד שני ממשיך הפסוק, "לכולם בשם יקרא", לכל אחד ישנה חשיבות בפני עצמו המצדיקה את קריאתו ב"שם".

וזו גם כוונת הפסוק כאן ביחס לבני ישראל: לכל אחד מבני ישראל יש מצד אחד חשיבות כ"חלק מ", היינו, הוא חלק ממשפחתו ונוטל חלק בזהותה, והמשפחה היא חלק מהעם כולו; ומצד שני, כל אחד ואחד הוא עולם ומלואו לעצמו, בעל חשיבות לעצמו. ולכן, לספירת בני ישראל, בדומה לכוכבים, יש שני היבטים - "למשפחתם לבית אבתם", אך גם ל"מספר שמות לגלגלתם".

ובכך יש להסביר גם את דברי רש"י בתחילת ספר שמות, המשווה בין ספירת בני ישראל לספירת הכוכבים: שם, התורה מונה את בני ישראל ("ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה..."), ומבאר שם רש"י, שישראל נמשלו לכוכבים, שנאמר בהם "המוציא במספר צבאם, לכולם בשם יקרא". וההסבר הוא כאמור לעיל, שכשם שבכוכבים מצאנו "מספר" ו"שם", כך כל אחד מישראל הוא בעל חשיבות כ"חלק מ" וכישות בפני עצמה.

(לימוד יומי)

■ ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם

התורה מונה את שמות נשיאי השבטים - נשיא ראובן אליצור בן שדיאור וכו'.

ובהמשך הפרשה, מתארת התורה את האופן שבו היו השבטים והנשיאים מסודרים סביב המשכן: שלושה שבטים עם נשיאיהם היו בצד מזרח של המשכן - יהודה יששכר וזבולון, והם מכונים "מחנה יהודה"; שלושה שבטים בצד דרום - ראובן, שמעון וגד, והם מכונים "מחנה ראובן"; שלושה בצד מערב - אפרים, מנשה ובנימין, המכונים "מחנה אפרים"; ושלושה בצד צפון - דן, אשר ונפתלי, המכונים "מחנה דן".

רבינו בחיי מראה, שסידור זה של הנשיאים והמחנות אינו מקרי ויש בו עניינים רבים. ולדוגמה: מבין שמותם של הנשיאים, יש ארבעה נשיאים ששמותיהם מסתיימים ב"א-ל": שלומיאל (נשיא שמעון), נתנאל (נשיא יששכר), גמליאל (נשיא מנשה) ופגעיאל (נשיא אשר).

וכשנתבונן בסידור המחנות סביב המשכן, נמצא שבכל צד יש בדיוק שבט אחד, ששם נשיאו מסתיים ב"א-ל": בצד מזרח, נתנאל בן צוער נשיא יששכר; בצד דרום שלומיאל בן צורישדי נשיא שמעון; בצד מערב גמליאל בן פדהצור נשיא מנשה; ובצד צפון פגעיאל בן עכרן נשיא אשר. וכך השם "א-ל" מקיף מארבע רוחות השמים.

וממשיך עוד רבינו בחיי - כידוע, בסוף פרשת נשא, מתוארים קרבנות הנשיאים שהקריבו בחנוכת המזבח, נשיא אחד בכל יום. והקרבתם הייתה בדיוק לפי סדר המחנות המתואר כאן בפרשה - ביום הראשון הקריב נחשון נשיא יהודה, ביום השני נתנאל נשיא יששכר וכו'. וכשנתבונן נמצא, שהנשיאים ששמותיהם מסתיימים ב"א-ל", הקריבו בימים הבאים: ביום השני (נתנאל נשיא יששכר), ביום החמישי (שלומיאל נשיא שמעון), ביום השמיני (גמליאל נשיא מנשה) וביום האחד עשר (פגעיאל נשיא אשר). וכשנצרף את מניין הימים הללו (שניים ועוד חמישה ועוד שמונה ועוד אחד עשר) מתקבל בדיוק עשרים ושש, מניין שם הוי"ה. וכותב על כך רבינו בחיי שהוא "עניין נפלא, ראוי להסתירו".

■ משה זבולון: ונשיא לבני זבולון, אליאב בן חילון

לא נאמר כאן "ומטה זבולון", בוי"ו החיבור, אלא "מטה זבולון", ללא וי"ו; ואילו בשאר השבטים נאמר בוי"ו החיבור, כגון- "ומטה גד" וכו'".

מהו הטעם לכך?

מסביר זאת בעל הטורים כך: "ולא אמר 'ומטה', כדרך שאומר באחרים, לפי שזבולון היה מפרנס ליששכר. וראיתי בתנחומא, הטעם שלא אמר 'ומטה' בזבולון כמו שכתוב בכולן, ללמדך שהיה זבולון עוסק בפרקמטיא, ונותן לתוך פיו של יששכר, לפיכך לא רצה הכתוב לעשותו טפילה לו. לומר, ששכרו גדול כמותו... לכן חשוב הכל כמטה אחד, וכאילו אמר 'יששכר מטה זבולון'".

■ "ובנסע המשכן יורידו אותו הלוים ובחנת המשכן יקימו אותו הלוים"

רמז נפלא למד הרב הקדוש רבי משה מקוברין זצ"ל: מן הפסוק שלפנינו בענייני עבודת האדם בעולמו, וכך אמר: דרכו של עולם היא שנסיעה ונדודים ממקום למקום גורמים לאדם ירידה רוחנית, ואילו חנייה במקום אחד גורמת לישוב הדעת ובעקבותיה מגיעה, בדרך כלל, עליה רוחנית.

רמז לדבר: "ובנסע המשכן" - "יורידו" אותו הלווים. "ובחנת המשכן" - "יקימו" אותו.

בעניין זה היה רבי נפתלי מרופשיץ זצ"ל אומר: בוא וראה, כאשר אדם פותח ב"אשרי יושבי ביתך" הוא מסיים "תהילת ה' יהלל פי", ואילו כשמתחילים "אשרי תמימי דרך" מסיימים: "תעיתי כשה אובד"....

ואכן, לשמירה מיוחדת זקוק אדם אשר יוצא ומטלטל עצמו בדרכים.

■ מובא מעשה שהיה בחסיד אחד בפולין:

החסיד בא לפני רבו על מנת לקבל ברכת הדרך לפני נסיעתו לרגל עסקיו לברלין. אמר לו הרבי: "כיון שתשהה בברלין מספר חודשים בוודאי לא יקשה עליך לקנות לי שם מקטרת שנהב המיוצרת בגרמניה". שמח החסיד על שיזכה לגרום הנאה לרבו ונסע לדרכו לשלום, לאחר חודשים ספורים שב, ובדרכו נזכר לפתע כי שכח לגמרי מעניין המקטרת. התעצב על ליבו, ואז העלה בדעתו רעיון - הוא מיהר להיכנס לחנות גדולה ולאחר חיפושים אחדים מצא את

אשר ביקש - מקטרת שנהב המיובאת מגרמניה. הוא נכנס אל האדמו"ר והגיש לו את המקטרת בשמחה, אולם למרבה הכלימה הפך הרבי את המתנה ומצא פתקית מביכה: MADE IN GERMANY - מיוצר בגרמניה. הניח הרבי מבט שואל על פני החסיד, והלה, שלא מצא כל דרך אחרת, החליט לומר את האמת: "רבי, תראה... אמנם שכחתי לקנות בגרמניה את המקטרת, אבל זה ממש אותה מקטרת!"... "וכי חושב אתה שאני זקוק למקטרת משנהב ודווקא מגרמניה?!" - החזיר לו הרבי בשאלה - "כל מה שרציתי היה, שגם בהיותך בברלין המנוכרת והרחוקה כל כך מהווי בית המדרש, תזכור את הרבי שלך ואת משנת חייך, את החסידים ואת התפילה, וכך תישמר יותר מן הקלקול המצוי בטלטולי הדרכים!"...

(אתר דבר תורה)

פורסם ב"חב"ד און ליין" ע"י ר' יאיר בורוכוב
בטור פרידה משאול שיף ז"ל

(הטור המלא: https://col.org.il/news/176217)

"אֵיָמָה כַּנִּדָּגָלוֹת. כִּי יִלַּוּוּ אוֹתָהּ (את הנשמה) הֲמוֹן כּוֹכָבִים וְאוֹרוֹת רַבּוֹת מִתְנוֹצְצִים שֶׁהֵם נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר... מִן הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים אֲשֶׁר עָשְׂתָה" (ביאור המלבי"ם לשיר השירים).

אני עובר בדמע על מאות ואלפי התכתבויות שלנו לאורך השנים. רובם המכריע בענייני חסד שעסק בהם בכל כוחו. הלך מעמנו שר החסד! אין מספיק מילים בשפתנו כדי לתאר את המסירות הטוטאלית של ר' שאול לחסד. אני גולל וגולל, והדמעות מטשטשות את האותיות. אלפי התכתבויות. מעולם הוא לא היה הנושא. כל הודעה, כל שאלה, כל 'דחוף', כל שיחה באמצע הלילה, מזוקקים לנושא אחד בלבד: חסד בוער, שאינו יודע שובע.

אני מתנצל מראש בפני מי שהמילים הבאות יצרמו לו באוזן. אגב, אני לומד מר' שאול עצמו שהשתמש במילה "מרתון" לקדושה. ובכן, בפרפרזה, דומני שאפשר להגדיר את ר' שאול כ"מסומם" של חסד. ר' שאול עסק בחסד כמו אדם מכור. בלי הפסקה, בלי הפוגה, בלי לדעת שובע. זו הייתה התמכרות קדושה, מוחלטת, טוטאלית, שלא הותירה רגע של מנוחה. כששמע על נער נושר שהעולם הפנה לו עורף, עיניו נדלקו; כשקרא על ילד פגוע או על בחור ישיבה שנפלט לרחוב, כל חושיו נדרכו. לא היו לו חסמים. המושג בושה לא היה קיים אצלו כלל. את התשובה "לא", הוא לא הכיר כאופציה.

ר' שאול היה ננעל על מקרה חסד ומשתגר אליו כמו טיל מונחה, מצויד בכמויות אנרגיה של כור גרעיני. ראיתי אותו הופך עולמות עבור משפחה שקרסה כלכלית, נלחם כאריה עבור איש עסקים שהסתבך משפטית, הופך לדיפלומט כדי להשיג טיפול רפואי מציל חיים לאדם שמעולם לא פגש ולא הכיר.

אלפי הודעות, ובכולן אותו דופק גבוה. תמיד פתח במילה מחויכת: "חכם יאיר... אחי הקטן... חמדת לבבי הי"ו... תפארת חיי... משוש יגוני... עטרת ראשי", ומיד הסתער על היעד. בין השורות נחשפת מפה עולמית של דאגה לזולת: מה הטלפון של שליח חב"ד במאוריציוס? אתה מכיר עורך דין טוב בזימבבואה? מה המייל של הרב של הונגריה? מי אחראי היום במשרד הרווחה על מסגרות של נושרים? מי היחצן הכי חזק במגזר החרדי? יש לך את הכתובת של בית חב"ד בוונקובר? ר' שאול לא נרתע משום אתגר: "אני מטפל כרגע בשלוש משפחות בגן חב"ד בנתניה שנפגעו במלחמה... האם אתה מכיר יועץ נישואין שיודע לטפל במקרה של זוג חרשים-אילמים... אמה של חולה משותקת במוסקבה נפטרה והשתלטו על הבית שלה חבורת נוכלים, אני מחפש דחוף טלפון של עו"ד הגון ברוסיה". כך הלאה בלי-סוף.

ובתוך כל הדרמה תמיד נשמרה הנימה האישית והמחויכת (בכלל, חוש ההומור של ר' שאול הוסיף לדמותו לוויית חן ששווה מאמר בפני עצמו): "אחי היקר שליט"א, שבוע טוב ומבורך. מכיוון שאין לי את 'ספר השלוחים', אני מטריד אותך, וכך אתה נעשה שליח לדבר מצווה בלי ידיעתך. אני מחפש דחוף את ראש ארגון 'אלף' באמריקה למען האסירים. וכשם שאתה עוזר לי, כן יעזרו לך מן השמים. נשיקות, שאול". והסיכום: "בזכות מספרי הטלפון שלך נפתחו שערים, וברצוני להודות לך. נשיקות, שאול".

וכעת, בירידת המסך על נשמה כה גבוהה וקדושה, מאירים ומתנוצצים דברי שיר השירים: "אֵיָמָה כַּנִּדָּגָלוֹת". נשמתו עלתה בסערה השמימה כשהיא מוקפת בריבוא רבבות של מלאכים שנוצרו ממעשיו הטובים. צבא עצום של נר מצווה ותורה אור, מלווה אותו בדרכו למעלה.

אני מדמיין אותו עומד שם, לפני כסא הכבוד. בוודאי גם שם לא הסיר את הקסקט הנצחי מראשו; עם אותה אנרגיה בה שאג-זעק ופילח את הלבבות "יכירו וידעו!", וודאי הוא תובע ודורש כעת מהקב"ה ר' שאול ודורש מהקב"ה: "פְּרוֹק יָת עָנָךְ!", גאל כבר את עמך ישראל!

חתימה

אל חמדת לבבי, ר' שאול היקר.

אני מבקש לפנות אליך בפעם האחרונה: היית כולך איש של חסד. אנא, עשה עבור כולנו את החסד הגדול מכולם - אל תנוח ואל תשקוט. אל תוותר לקב"ה, כמו שלא וויתרת לאף אחד פה בעולם הזה. תתביית על ריבונו של עולם כמו שרק אתה יודע; אל תניח לו עד שיגאל את בניו ויאמר לצרותינו די. תתבע ממנו, בדיוק כמו שידעת לתבוע מכולם כשהיית כאן, נשמה בגוף.

ותעמוד בתפילה לפני כסא הכבוד להמליץ טוב על משפחתך

היקרה: רעייתך הצדקת שולמית; ילדיך יוסי, אלעד, קובי ותומר; כלותיך, נכדיך ונכדותיך, ניניך ונינותיך; אחיותיך וכל משפחתך הברוכה, הקרובה והרחוקה, ואלפי ידידיך ומכריך.

תהא נשמתך הגדולה והבלתי-נלאית צרורה בצרור החיים. זכרך יהיה חקוק בנו לנצח, עד שנזכה לראותך שוב בקרוב ממש - עם הקסקט הנצחי - בגאולה השלימה.

נשיקות,

יאיר.

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

עריכה גרפית - גיל ויין

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net